

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın *Adalet Bakanı Akın GÜRLEK* tarafından Anayasa'nın 98'inci TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması konusunda gereğini arz ederiz.

Mahmut DİNDAR

Van Milletvekili

Türkiye cezaevlerinde yaşam ve sağlık haklarının sistematik bir tehdit altında olduğunu gösteren bir çok vaka periyodik olarak kamuoyuna yansımakta, her yıl yüzlerce tutuklu veya hükümlü bu koşullar nedeniyle yaşamını yitirmekte, sağlığı bozulmakta ve insan onuruna aykırı koşullarda tutulmaktadır. Elazığ Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Mehmet Şirin ÇELİK'in ailesi, ÇELİK'in tutuklandığı günden itibaren sistematik biçimde işkence ve eziyete tabi tutulduğunu, bu uygulamaların bedensel ve psikolojik sağlığında kalıcı olumsuz sonuçlar yarattığını ifade etmektedir. Hasta ve yaşlı bir birey olan ÇELİK'in gecikmeksizin serbest bırakılmasını gerektirecek birçok durum ortaya çıkmıştır.

Elazığ cezaevinde 70 yaşında olan Mehmet Şirin Çelik toplamda 27 yıldır tutukluluk süreci yaşamıştır. Cezaevi koşulları nedeniyle birçok hastalık geçiren, defalarca anjiyo olan Çelik'in 3 Temmuz 2026 tarihinde de beyin kanaması geçirdiği, defalarca yoğun bakıma alınmasına rağmen cezaevine yeniden gönderildiği ailesi ve avukatlarınca kamuoyuna yansıtılmıştır.

Pıhtı nedeniyle kısmi felç ve hareket güçlüğü yaşayan Mehmet Şirin Çelik'in yoğun bakımda iken hastaneden çıkarılıp yeniden cezaevine götürüldüğü, tedavisi tamamlanmadan cezaevine götürüldükten çok kısa bir süre sonra yine yoğun bakıma geri getirilmek zorunda kalındığı ve halen yaşam haklarının risk altında olduğu bu durumunda sağlık raporlarının incelenmesi durumunda aşikar olduğu, Adli Tıp Kurumunun ivedilikle konu hakkında karar alıp tahliye yönünde kararın çıkması gerektiği, ve yeniden tam teşekküllü bir hastanede tedavi ve ameliyat yapılması gerektiğini acil bir durum olarak ifade edilmektedir. Bunun gibi ağır hasta, engelli ve yaşlı tutsakların gecikmeksizin serbest bırakılması için yasal altyapı zaten mevcuttur.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 17. maddesi, herkesin **yaşama hakkı, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkını** güvence altına almakta; aynı zamanda hiç kimsenin işkence ve eziyete tabi tutulamayacağını hükme bağlamaktadır. Ayrıca, Türkiye'nin taraf olduğu **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi** işkence ve kötü muameleyi kesin biçimde yasaklamakta; **Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşme** de aynı şekilde mutlak bir yasak getirmektedir. Cezaevlerindeki insanların yaşam hakkı başta olmak üzere temel insan haklarının korunması gerekmektedir. Ailesi siyasi tutuklu olması nedeniyle de saldırıya maruz kaldığını ifade etmiştir. İşkence yasağı düzenlemeleri uyarınca, cezaevlerinde bulunan tüm tutuklu ve hükümlülerin yaşam ve sağlık haklarının korunması devletin asli sorumluluğudur. Ancak gerek ulusal mevzuat gerek uluslararası yükümlülükler karşısında Elazığ Cezaevi'nde ortaya çıkan bu iddialar son derece vahimdir ve acilen incelenmesi gerekmektedir.

SORULAR

1. Elazığ Cezaevi'nde tutuklu bulunan yaşlı ve hasta mahpus **Mehmet Şirin ÇELİK'in tahliyesine** ilişkin Bakanlığınızca herhangi bir inceleme veya süreç başlatılmış mıdır?
2. Çelik'in yaşam hakkı ve sağlık hakkının korunması için acilen hangi adımlar atılacaktır?
3. Elazığ Cezaevi'nde son beş yılda **işkence, kötü muamele ve hak ihlalleri iddiaları** hakkında kaç başvuru yapılmıştır? Bu başvuruların kaç soruşturma konusu edilmiş, kaç hakkında yaptırım uygulanmıştır?
4. Türkiye'nin Anayasa ve taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca **işkence yasağı mutlak** iken, bu yasağın ihlal edilmemesi için cezaevlerinde alınan somut önlemler nelerdir?
5. Türkiye cezaevlerinde yıllar itibarıyla yaşamını yitiren kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin, yaş, cinsiyet, engel durumu ve tutuklu oldukları TCK maddelerine göre dağılımı nedir?
6. Siyasi tutuklulara yönelik ayrımcılık iddialarına dair bir araştırmanız mevcut mudur?
7. Türkiye cezaevlerinde son 10 yılda sağlık ve yaşam hakkı ihlali iddiasıyla soruşturma açılan vaka sayısı kaçtır? Bu vakalar nedeniyle soruşturma geçiren, görevden uzaklaştırılan, meslekten men edilen personel sayısı kaçtır?
8. Bakanlığınızın sağlık ve yaşam hakları ihlallerini önlemek için **bağımsız izleme ve denetim mekanizmalarını** güçlendirmeyi planlamakta mıdır?

9. Cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerin işkence, kötü muamele ve keyfi uygulamalara maruz kalmaması için **personel eğitimi, denetim ve şeffaflık mekanizmaları** kapsamında Bakanlığınızca yürütülen çalışmalar nelerdir?